

**Terveydensuojelulain 27 §:n mukainen korjausmääräys, Kemin kaupunki - Uimahalli /
Kuuleminen: Annetun terveydensuojelulain mukaisen määräyksen tehostaminen uhkasakolla**

YTERJOLJ 20.12.2022 § 86
2787/11.02.01.02/2022

Valmistelija

Johtava terveystarkastaja Tarja Pesonen, p. 040 568 1694

Kemin kaupungin uimahallilla on havaittu viime vuoden lopussa (15.12.2021), että naisten pesuhuoneessa olevat käymälöiden poistoilmanvaihtokanavat eivät toimi asianmukaisesti. Tarkastuksella havaittiin, että naisten em. käymälöiden poistoilmaventtiileistä tuli selkeästi lämmintä ilmaa käymälätiloihin. Tilanne todettiin olevan ennallaan 16.3.2022 tehdyllä tarkastuksella. Lisäksi oli nähtävissä mustaa kasvustoa/tummentumaa käymälän seinälaatoituksen yläosissa.

Tarkastuspöytäkirjassa Kemin kaupungin tilapalvelulta pyydettiin ilmanvaihtoon liittyviä asiakirjoja 31.5.2022 mennessä, mutta niitä ei saatu. Tämän vuoksi toiminnanharjoittajaa kuultiin ilmanvaihdon toimivuuden suhteen. Kemin kaupunki ei toimittanut vastinetta annettuun määräpäivään mennessä. Vastine saatiin muistutuksen jälkeen. Vastineessa todetaan, että Kemin kaupungin kiinteistönpito on selvittänyt ongelmaa ulkopuolisten ilmastointiyritysten avulla. Tutkimuksissa havaittiin, että vuodelta 1998 olevan ilmanvaihtokoneen teho on hiipunut suunnitteluarvosta 3,2 m³/s nykyiseen 1,4 m³/s eli puhaltimen teho ei riitä. Ongelma esitetään ratkaistavaksi uimahallin peruskorjauksen yhteydessä.

Kemin kaupunginhallitus on käsitellyt 6.6.2022 uimahallin peruskorjausta/uudisrakennushanketta ja tuolloin on myönnetty lupa purkuluvan hakemiseen. Kokousasiakirjan mukaan hankeaikataulussa rahoitus pyritään saamaan vuodelle 2025.

Uimahallin ilmanvaihto ei täytä sille asetettuja vaatimuksia, poistoilmaventtiileistä ei saa virrata ilmaa sisälle. Täten voidaan todeta, Kemin kaupungin uimahallilla olevan terveyshaittaa aiheuttava olosuhde.

Perustelut ja terveyshaitan arviointi:

Terveydensuojelulain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Terveydensuojelun yleisenä periaatteena on elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Lisäksi elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Ilmanvaihdon ulkoilmavirran tulee olla rakennuksen käytön mukaisesti riittävä ja sisään johdettavan ulkoilmavirran laadun tulee olla riittävän puhdasta. Tällä tarkoitetaan sitä, että ilmanvaihdon on oltava tilojen käyttötarkoitukseen nähden riittävää. Rakennuksessa ilman on virrattava rakennuksessa sisäilmaltaan puhtaammista tiloista epäpuhtaampiin tiloihin. Ilmastoinnin tehtävänä on tuottaa tiloissa oleskeleville riittävä määrä raitista ilmaa ja poistaa tiloihin haihtuvia ja ihmisestä peräisin olevia epäpuhtauksia. Lisäksi sen tehtävä on estää kosteuden tiivistyminen rakenteisiin. Ilman kosteuden on oltava kuitenkin niin suuri, että uimareiden

märältä iholta tapahtuva haihdunta ei aiheuta ihon jäähtymistä liiaksi. Ilmastointi on suunniteltava ja mitoitettava niin, että epäpuhtaudet saadaan riittävästi poistettua.

Asunnon ja muiden oleskelutilojen ilmanvaihdon pitää kaikissa olosuhteissa toimia alkuperäisissä suunnitelmissa esitetyllä tavalla. Jos suunnitelmia ei ole saatavilla, ilmanvaihdon arvioinnissa voidaan käyttää rakennusaikana voimassa olleiden rakentamismääräysten ohjearvoja.

Sen kenen vastuulla haitta on, tulee ryhtyä terveydensuojelulain 27 §:n tai 51 §:n mukaisiin toimenpiteisiin terveyshaitan selvittämiseksi ja tarvittaessa poistamiseksi tai rajoittamiseksi. Terveydensuojeluviranomainen voi terveydensuojelulain 27 §:n mukaisesti määrätä vastuullisen tahon korjaamaan terveyshaittaa aiheuttava olosuhde tai toisaalta määrätä tilalle käyttökielto tai sen käytön rajoittaminen. Määräysten antaminen tulee perustua terveydensuojeluviranomaisen tekemään tarkastukseen sekä riittäviin ja luotettaviin mittauksiin, näytteisiin, tutkimuksiin, selvityksiin tai havaintoihin. Terveyshaitan selvittämiseksi voidaan antaa myös määräys rakenteiden kuntotutkimuksen suorittamisesta. Edellä mainitun lisäksi terveydensuojeluviranomaisella on oikeus 45 §:n nojalla teettää tarvittavia tutkimuksia ja mittauksia. Ennen mahdollisen päätöksen tekemistä, on asianosaisia kuultava.

Sovelletut oikeusohjeet:

Terveydensuojelulaki (763/1994) §:t 1, 2, 26, 27, 44, 45, 46, 49a, 49d, 51 ja 56

Terveydensuojeluasetus (1280/1994) §:t 15, 16 ja 17

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015) §:t 1, 2, 3, 4, 15, 20 ja 21

Hallintolaki (434/2003) §:t 31, 32, 33, 34, 36, 44, 45 ja 46

Liite	Vastine ympäristöpalveluiden tarkastuskertomukseen
Esittelijä	Ympäristöpäällikkö Maikkula Pipsa
Päätösehdotus	Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto määrää Kemin kaupungin, korjaamaan Kemin uimahallin (Meripuistokatu 28) naisten pesuhuoneessa olevan käymälöiden poistoilmanvaihdosta huolehtivan ilmanvaihtokoneen 31.7.2023 mennessä.
Päätös	Hyväksyttiin.

YTERJOLJ 31.10.2023 § 68
2787/11.02.01.02/2022

Valmistelija johtava terveystarkastaja Tarja Pesonen, puh. 0405681694

Kemin kaupungille on annettu korjausmääräys koskien uimahallin ilmanvaihtoa. Ympäristöterveysvalvonta on ollut yhteydessä Kemin kaupungin kiinteistöhoitoon asian suhteen. Sieltä on toimittu kaksi ilmanvaihtoa koskevaa raporttia.

Liitteet Mittauspöytäkirja 15.9.2023
Ilmamäärien mittauspöytäkirja 28.9.2023

Ympäristöterveysvalvontaan toimitetussa ilmamäärien mittauspöytäkirjasta käy ilmi, että poistoilmanvaihto ei toimi suunnitellulla tavalla, vaan jää noin 30 - 50%:iin siitä.

Asunnon ja muiden oleskelutilojen ilmanvaihdon pitää kaikissa olosuhteissa toimia alkuperäisissä suunnitelmissa esitetyllä tavalla. Muiden oleskelutilojen ilmanvaihto on terveydensuojelulain vaatimukset täyttävä, kun se on rakentamismääräyskokoelman osan D2 ”Rakennusten sisäilmasto ja ilmanvaihto” mukaista.

Kosteiden tilojen ilmastoinnin tarkoituksena on varmistaa käyttäjille miellyttävä sisäilmasto sekä laimentaa vedestä, pinnoilta ja ihmisistä vapautuvia epäpuhtauksia. Kosteissa tiloissa ilman kosteus pyrkii tiivistymään pintamateriaaleihin. Ilmanvaihdolla on oma merkityksensä myös allasveden desinfioinnissa käytettävän kloorin muodostamien haihtuvien orgaanisten klooriyhdisteiden mm. trihalometaanit ja triklooriamiini poistossa.

Ympäristöterveysvalvonta on ollut yhteydessä Kemin kaupungin kunnossapitopäällikköön ja kaupunginarkkitehtiin, jotta saataisiin selvitys jatkotoimenpiteistä ja niihin arvioidusta aikataulusta. Vastausta ei ole saatu.

Jaoston antama korjausmääräys on tarkoitettu terveystaiton poistamiseksi tai sen syntymisen ehkäisemiseksi. Viranomaisen on siten myös varmistuttava siitä, että korjaus on tullut tehdyksi – jälkivalvonta. Saatujen mittaustulosten perusteella voidaan havaita, että Kemin kaupungin uimahallilla ei ole suoritettu ilmastointia koskevaa korjaustyötä onnistuneesti. Uimahallin olosuhteet eivät ole vielä kukaan ilmanvaihdon osalta terveydensuojelulain mukaisia.

Terveydensuojelulain 53 §:n mukaan, jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisen velvollisuutensa, valvontaviranomainen voi päätöksellään velvoittaa asianomaisen määräajassa oikaisemaan sen, mitä on oikeudettomasti tehty tai lyöty laimin. Lisäksi kunnan terveydensuojeluviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa määräystä uhkasakolla.

Asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaoston tulee kuulla toimijaa ennen tekemänsä terveydensuojelulain 27 §:n mukaisen määräyksen tehostamista uhkasakolla. Vastaamatta jättäminen ei estä viranomaista ratkasemasta asiaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Terveydensuojelulaki (763/1994) §:t 1, 27, 51, 53 ja 56

Hallintolaki (434/2003) §:t 34 ja 36

Uhkasakkolaki (1113/1990) §:t 1, 4, 6, 7, 8, 22, 23 ja 24

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Maikkula Pipsa

Päätösehdotus

Kemin kaupunkia (Valtakatu 26, 94100 Kemi) kuullaan ennen jo aikaisemmin annetun terveydensuojelulain 27 §:n mukaisen

korjausmääräyksen tehostamista uhkasakolla.

Kemin kaupungilta pyydetään kirjallista vastinetta Kemin uimahallin ilmanvaihdon korjaustoimista (saattaminen suunniteltua vastaavaksi) ja niiden jatkoaikataulusta sekä uhkasakosta. Vastine tulee toimittaa 28.11.2023 mennessä kirjaamo@tornio.fi -osoitteeseen.

Päätös

Annettava korjausmääräys koskee koko uimahallin ilmanvaihdon kuntoon saattamista, koska Kemin uimahallin poistoilmanvaihto ei täytä terveydensuojelulain vaatimuksia.

Hyväksyttiin.

YTERJOLJ 16.01.2024 § 9
2787/11.02.01.02/2022

Valmistelija

johtava terveystarkastaja Tarja Pesonen p.0405681694

Kemin kaupungin uimahallilla on havaittu vuoden 2021 lopussa, että naisten pesuhuoneessa olevat käymälöiden poistoilmanvaihtokanavat eivät toimi asianmukaisesti. Ympäristöterveysvalvontaan toimitettujen ilmanvaihdon mittauspöytäkirjojen mukaan koko uimahallin ilmanvaihto ei täytä sille asetettuja vaatimuksia. Tutkimuksissa havaittiin, että vuodelta 1998 olevan ilmanvaihtokoneen teho on hiipunut suunnitteluarvosta 3,2 m³/s nykyiseen 1,4 m³/s eli puhaltimen teho ei riitä. Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto antoi ilmanvaihdosta korjausmääräyksen 20.12.2022.

Määräyksen jälkeen toimitetussa toimitetussa ilmamäärien mittauspöytäkirjasta käy ilmi, että poistoilmanvaihto ei toimi suunnitellulla tavalla, vaan jää noin 30 - 50%:iin siitä. Saatujen mittaustulosten perusteella voidaan havaita, että Kemin kaupungin uimahallilla ei ole suoritettu ilmastointia koskevaa korjaustyötä onnistuneesti. Uimahallin olosuhteet eivät ole vieläkään ilmanvaihdon osalta terveydensuojelulain mukaisia. Täten voidaan todeta, Kemin kaupungin uimahallilla olevan terveystarkastajan aiheuttava olosuhde.

Perustelut ja terveystarkastajan arviointi:

Terveydensuojelulain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveystarkastajan aiheuttavaa. Terveydensuojelun yleisenä periaatteena on elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Lisäksi elinympäristöön vaikuttavan toiminnan harjoittajan on tunnistettava toimintansa terveystarkastajan aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä. Toimintaa on harjoitettava siten, että terveystarkastajan syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Ilmanvaihdon ulkoilmavirran tulee olla rakennuksen käytön mukaisesti riittävä ja sisään johdettavan ulkoilmavirran laadun tulee olla riittävän puhtaasta. Tällä tarkoitetaan sitä, että ilmanvaihdon on oltava tilojen käyttötarkoitukseen nähden riittävää. Rakennuksessa ilman on virrattava rakennuksessa sisäilmaltaan puhtaammista tiloista epäpuhtaampiin tiloihin. Ilmastoinnin tehtävänä on tuottaa tiloissa oleskeleville riittävä määrä

raitista ilmaa ja poistaa tiloihin haihtuvia ja ihmisestä peräisin olevia epäpuhtauksia. Lisäksi sen tehtävä on estää kosteuden tiivistyminen rakenteisiin. Ilman kosteuden on oltava kuitenkin niin suuri, että uimareiden märältä iholta tapahtuva haihdunta ei aiheuta ihon jäähtymistä liiaksi. Ilmastointi on suunniteltava ja mitoitettava niin, että epäpuhtaudet saadaan riittävästi poistettua.

Asunnon ja muiden oleskelutilojen ilmanvaihdon pitää kaikissa olosuhteissa toimia alkuperäisissä suunnitelmissa esitettyllä tavalla. Jos suunnitelmia ei ole saatavilla, ilmanvaihdon arvioinnissa voidaan käyttää rakennusaikana voimassa olleiden rakentamismääräysten ohjeita.

Sen kenen vastuulla haitta on, tulee ryhtyä terveydensuojelulain 27 §:n tai 51 §:n mukaisiin toimenpiteisiin terveyshaitan selvittämiseksi ja tarvittaessa poistamiseksi tai rajoittamiseksi. Terveydensuojeluviranomainen voi terveydensuojelulain 27 §:n mukaisesti määrätä vastuullisen tahon korjaamaan terveyshaittaa aiheuttava olosuhde tai toisaalta määrätä tilalle käyttökielto tai sen käytön rajoittaminen. Määräysten antaminen tulee perustua terveydensuojeluviranomaisen tekemään tarkastukseen sekä riittäviin ja luotettaviin mittauksiin, näytteisiin, tutkimuksiin, selvityksiin tai havaintoihin. Terveyshaitan selvittämiseksi voidaan antaa myös määräys rakenteiden kuntotutkimuksen suorittamisesta. Edellä mainitun lisäksi terveydensuojeluviranomaisella on oikeus 45 §:n nojalla teettää tarvittavia tutkimuksia ja mittauksia. Ennen mahdollisen päätöksen tekemistä, on asianosaisia kuultava.

Kemin kaupunkia on kuultu mahdollisesta terveydensuojelulain 27§:n mukaisesta määräyksestä ja uhkasakosta. Vastinetta ei ole saatu.

Uhkasakkolain 8 §:n mukaan uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Terveydensuojeluviranomaisen on varmistuttava, että päätöksen mukaiset korjaukset on tehty. Jälkivalvonnan onnistumiseksi tarvitaan selvitys tehdyistä töistä ja mittauksista. Tällä pyritään takaamaan, että oleskelutila täyttää terveydensuojelulain 26 §:n vaatimukset.

Sovelletut oikeusohjeet:

Terveydensuojelulaki (763/1994) §:t 1, 2, 26, 27, 44, 45, 46, 49a, 49d, 51, 53 ja 56

Terveydensuojeluasetus (1280/1994) §:t 15, 16 ja 17

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden

pätevyysvaatimuksista (545/2015) §:t 1, 2, 3, 4, 15, 20 ja 21

Hallintolaki (434/2003) §:t 31, 32, 33, 34, 36, 44, 45, 46 ja 60

Uhkasakkolaki (1113/1990) §:t 1, 4, 5, 6, 7, 8, 22, 23 ja 24

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Maikkula Pipsa

Päätösehdotus

Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto määrää Kemin kaupungin, Valtakatu 26, 94100 Kemi, korjaamaan Kemin uimahallin, Meripuistokatu 28, 94100 Kemi, ilmanvaihdon vähintään alkuperäisten suunnitelmien mukaiseksi 31.7.2024 mennessä.

Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto asettaa em. korjausmääräyksen tehosteeksi uhkasakon, joka on suuruudeltaan 5000 euroa. Uhkasakko voidaan tuomita maksettavaksi, jos korjausmääräystä ei ole noudatettu määräaikaan mennessä.

Korjausten päättymisestä tulee ilmoittaa ympäristöterveysvalvontaan (kirjaamo@tornio.fi). Tällöin viranomaiselle tulee toimittaa selvitys tehdyistä töistä ja mittauksista, joilla on varmennettu korjaustöiden onnistuminen.

Tiedoksianto toimitetaan postitse saantitodistusta vastaan, koska se koskee velvoittavaa päätöstä, jonka tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika.

Päätös Hyväksyttiin.

YTERJOLJ 21.05.2024 § 41
2787/11.02.01.02/2022

Valmistelija johtava terveystarkastaja Tarja Pesonen p.0405681694

Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto on määrännyt 16.1.2024 kokouksessaan Kemin kaupungin korjaamaan Kemin uimahallin, Meripuistokatu 28, 94100 Kemi, ilmanvaihdon vähintään alkuperäisten suunnitelmien mukaiseksi 31.7.2024 mennessä. Kemin kaupungin tilapalvelupäällikkö on lähestynyt 13.5.2024 ympäristöterveysvalvontaa kirjeellä, jolla pyydetään lisää aikaa uimahallin ilmanvaihdon toimenpiteisiin 31.8.2024 saakka.

Liitteet Lisäaikapyyntö Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 16.1.2024
Raportti 19.4.2024
IV pöytäkirja Kemin uimahalli 1 kerros 15.3.2024
IV pöytäkirja Kemin uimahalli kellari 15.3.2024

Ympäristöterveysvalvonta ei näe estettä lisääjän myöntämiselle. Tässä vaiheessa otetaan kuitenkin kantaa mittauspöytäkirjoihin ja raporttiin. Ympäristöterveysvalvonta on pitänyt Kemin kaupungin kanssa kaksi palaveria aiheesta ja on myös konsultoinut ulkopuolista LVI-yritystä.

Kommentit raporteista:

Uimahallissa tehdyissä mittauksissa on paikoin suuriakin eroja suunnittelun ja mitatun tulo-/poistoilman välillä, jonka lisäksi voidaan todeta ilmamäärien perusteella tulo-olevan hiukan isompaa kuin poiston (ylipaineinen tila). Raportissa on mainittu, että ilmanvaihtojärjestelmiä tulisi tarkastella tilaryhmien perusteella kokonaisuutena ja ottaa huomioon kokonaisuus ilmamäärien riittävyttä arvioidessa. Kuitenkin suunnitteluvaiheessa jokaiselle tilalle luodaan omat tulo-/poistoilmamäärät = huonekohtainen suunnittelu. Uimahalleissa on tärkeää, että suunnittelun mukaisia ilmamääriä noudatetaan ko. tilan sisäilman laadun ei-tavanomaisuuden vuoksi. Uimahallin ilmastoinnin peruseriaatteena pidetään, että ilma liikkuu aina viileämmästä ja kuivemmasta tilasta lämpimämpään ja kostempaan tilaan päin. Lisäksi rakenteiden kosteusvaurioiden välttämiseksi kostean tilan tulee olla alipaineinen ulkoilmaan nähden. Ympäristöterveysvalvonta näkemys siitä, että ilmavaihdon tulisi olla alkuperäisten suunnitelmien mukainen, on tae siitä, että uimahallin tila täyttää ilmanvaihdollisesti terveydensuojelulain vaatimukset.

Kemin kaupunki on tehnyt ja tulee tekemään lisätoimenpiteitä tilanteen parantamiseksi. Toimenpiteiden vaikuttavuus tulee todentaa luotettavin mittauksin, joiden toivotaan olevan kattavampia.

Sovelletut oikeusohjeet:

Terveysuojelulaki (763/1994) §:t 1, 2, 26, 27, 44, 45, 51, 53 ja 56

Terveysuojeluasetus (1280/1994) §:t 15, 16 ja 17

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015) §:t 1, 2, 3, 4 ja 8

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Maikkula Pipsa

Päätösehdotus

Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto myöntää Kemin kaupungille lisääaikaa 31.8.2024 asti Kemin uimahallia koskevan korjausmääräyksen suhteen. Korjausmääräyksen sisältö ja uhkasakon suuruus pysyvät ennallaan.

Päätös

Hyväksyttiin.
